

Хвороби поросят після відлучення

Pigs diseases after weaning

Філіп Ертгіртс, технічний консультант компанії KELA (Бельгія)

У життєвому циклі сільськогосподарських тварин кожна зі стадій розвитку має свої особливості. Правильне виконання технологічних процесів забезпечує отримання максимального результату. Та варто пам'ятати, що найбільш ризиковими є моменти переходу з однієї стадії до іншої, адже це викликає додатковий стрес для організму тварини. При вирощуванні свиней одним із критичних моментів є відлучення поросят, що є для них надзвичайно великим стресом та може призвести до тяжких наслідків.

Основними проблемами, пов'язаними з відлученням поросят, є:

- кишкові захворювання з діареєю;
- втрата ваги;
- загибель.

У «природньому» середовищі, коли поросята відлучаються самі у віці 8–10 тижнів, ці проблеми є

незначними, але в інших випадках ризики набагато більші.

При відлученні відбувається багато змін, що включають:

- завершення захисної дії антитіл молока;
- перехід від легкозасвоюваного молока до твердої їжі, що міс-

ить складні комплекси поживних речовин;

- стиснення ворсинок кишечника зменшує площу травлення і засвоєння, даючи неперетравленим нутрієнтам проходити далі у товстий кишечник, де знаходиться більша кількість бактерій;

- стрес призводить до зменшення споживання корму і погіршення процесу травлення кишечника;

- загроза зміни середовища, що часто супроводжується бактеріальним навантаженням.

Як правило, такі зміни призводять і до певних наслідків, які зазвичай мають негативний характер.

Наслідки:

По-перше, це спричиняє збільшення проліферації *E. Coli*, що є у складі кишкової мікрофлори, іноді проблема загострюється й іншими бактеріями, такими як *Salmonella* й ін.

По-друге, токсини порушують водно-електролітний баланс у кишечнику і на 5–7-й день після відлучення настає *діарея* → *зневоднення* → *пригнічення і втрата апетиту* → *втрата ваги* → *смерть*.

Ряд неправильних дій у технології утримання можуть загострити проблему ще більше:

1. Низька температура і протяги: впливають на перенаправлення кровопостачання поросят із кишечника до життєво важливих органів (серце, мозок) та призводять до застою кишечника з проліферацією бактерій і токсикацією.

2. Годівля: чим легше перетравний раціон, тим менше нутрієнтів проходить у товстий кишечник, де розмножуються бактерії.

Нівелюючи останній момент, варто пам'ятати, що дія негативних факторів впливає на швидкість травлення та спричиняє розлади:

- використання неперетравних інгредієнтів (погане подрібнення);

- давання після відлучення корму *ad lib*: зазвичай поросята переїдають, а молоко вони споживали в обмеженій кількості.

Сукупність негативних наслідків, як правило, сприяє розвитку хвороб, а саме:

- стрептококоз свиней (*Streptococcus suis*);

- набрякова хвороба;

- полісерозит – хвороба глісера.

СТРЕПТОКОКОЗ СВИНЕЙ

Streptococcus suis – одна з найбільш поширених бактерій, що завдає свинарству багато шкоди та викликає загибель поросят після відлучення. Бактерії найчастіше виявляють у верхніх дихальних шляхах (особливо невірулентних штамів), а також часто їх знаходять у мигдалинах. Збудник виділяють і з репродуктивної системи, і ШКТ клінічно здорових поросят.

Поросята заселяються кількома серотипами *S. suis* через вагінальні виділення після опоросу і під час годування. Більшість із них нешкідливі, але є і вірулентні штами.

Безсимптомні носії поширюють ці бактерії й інфікують інших поросят у загоні після відлучки, коли материнських антитіл уже немає.

Клінічні ознаки проявляються на 2–5-й тижні після відлучення, і набагато рідше у підсисних поросят і дорослих тварин.

Деякі групи тварин є носіями вірулентних штамів, але без клінічних проявів, які можуть несподівано перейти у серйозне клінічне захворювання при наявності провокуючих факторів, таких як:

- перенаселеність;

- погана вентиляція;

- надмірні коливання температури;

- змішування поросят із віковою різницею >2 тижнів;

- супутні інфекції.

Помітне збільшення захворюваності серед малих поросят від поголів'я, яке перехворіло на РРС. Менінгіт у період після відлучення сягає 1–5% від стада.

Дуже поширені випадки, коли поросята помирають без жодних ознак хвороби.

Поява прогресуючих симптомів: втрата апетиту, почервоніння шкіри, гарячка, пригнічення, втрата рівноваги, кульгавість, паралічі, веслувальні рухи, тремор і конвульсії.

Рідше поросята вражаються сепсисом і артритом при відсутності менінгіту, і через це хвороба не розпізнана.

При відсутності лікування летальність становить 20%.

Діагноз. Попередній діагноз базується на історії захворювань, клінічних ознаках, віку тварин і видимих ураженнях.

Підтвердженням є виділення *Streptococcus suis* з уражених органів.

Профілактика. Вакцинація не є ефективною у попередженні спалахів хвороби.

Захист є серотип-специфічним: найкраще використовувати штамми, специфічні для кожної ферми. А також звертати увагу на рівень материнських антитіл, адже вік уражених тварин коливається від 6 до 10 тижнів.

Вакцинація свиноматок також не дає бажаних результатів.

Попередження розвитку хвороби проводиться із використанням господарських заходів:

- уникнення переповненості;
- оптимізації вентиляції і запобіганні протягів;

- зведенню до мінімуму перемішування і переміщення порослят.

Лікування.

1. На ранній стадії дуже важко виявити менінгіт, тому потрібно оглядати відлучених порослят 2–3 рази на день, особливо на фермах, де є проблеми зі стрептококозом.

2. Після виявлення ранніх клінічних ознак важливо негайно застосувати відповідний антибіотик.

3. Оскільки хворі тварини виділяють велику кількість бактерій, клітку з тваринами необхідно звільнити, а всіх тварин з цієї клітки пролікувати.

4. Тварин необхідно пролікувати за допомогою ін'єкцій або внутрішньо, з питною водою.

5. Лікування повинно тривати щонайменше 5 днів.

Серед антибіотиків, які застосовуються при лікуванні, варто використовувати пеніцилін або амоксицилін, тетрацикліни не є ефективними.

Якщо поросля пригнічене або у конвульсіях, можна застосувати знеболюючі, протизапальні препарати тощо.

НАБРЯКОВА ХВОРОБА

Найчастіше захворювання зустрічається в 1–4 тижні після відлучення, з піком на 10-й день.

Викликається певними серотипами *E. coli* (O138 – O139 – O141), які виробляють сильний токсин (веротоксин).

Цей токсин руйнує стінки дрібних кров'яних судин, включаючи судини мозку. Як наслідок: у шлунку, тонкому кишечнику і мозку накопичується рідина.

E. coli прикріплюються до ворсинок тонкого кишечника і починають виділяти токсин.

Поки поросля п'є молоко, секреторний компонент імуноглобуліну А IgA у молоці не дає бактеріям прикріплюватись до ворсинок.

Після відлучення, коли IgA зникає, поросята стають сприйнятливими до цієї хвороби.

Найбільшого розповсюдження хвороба набирає, коли порослят відлучали у віці 5–8 тижнів.

Після зменшення періоду відлучення до 3–4 тижнів, а також покращення стартових раціонів, класична форма цієї хвороби стала рідкістю.

Симптоми. Інколи єдиною ознакою є несподівана смерть здорового поросяти на 1–4-й тиждень після відлучення.

Типові симптоми включають: хитка хода, опухання повік і ненормальне (дуже тонке) квичання.

Свині перестають їсти і на пізнішій стадії стають частково паралізованими, інколи з нервовими проявами.

Пошкодження головного мозку є незворотнім і більшість свиней гине. Видужання свиней, які не померли, триває від 2 до 3 тижнів.

При виявленні симптомів, як правило, лікування вже є неефективним.

Тому для профілактики практикують додавання антибіотиків у корм або воду (триметопрім/сульфа) після відлучення.

Господарські заходи:

- підгодувати поросят перед відлученням;
- обмежити споживання їжі після відлучення;
- зменшення віку відлучення;
- додавати 3% сухого молока у раціон після відлучення.

Вакцинація. Практикують аутогенні вакцинації свиноматок, що сприяє збільшенню кількості ан-

титіл у молозиві та недопущення захворювання поросят.

ПОЛІСЕРОЗИТ

Викликається *Haemophilus parasuis* (ГПС).

Виникнення хвороби пов'язане з такими стресовими ситуаціями:

- переміщення, у тому числі відлучка;
- перегрупування поросят;
- впровадження ремонтних свинок.

Збудник (*Haemophilus parasuis*) розвивається у верхніх дихальних шляхах малих поросят (ніс, мигдалини, трахея) без будь-яких симптомів.

При сприятливих умовах ГПС поширюється в організмі поросят, викликаючи серофібринозні і фібринозні полісерозити, поліартрити і менінгіти.

ГПС відіграє важливу роль у респіраторному комплексі свиней, як первинний патоген, як сприяючий чинник або як вторинна інфекція.

Симптоми.

- Гострий перебіг:
- підвищення температури до 40,5–41,5 °С;
 - втрата апетиту і блювота;
 - пригніченість і апатія;
 - кульгавість із причини артриту;

- тремор м'язів, який часто передуює смерті.

Хронічний перебіг:

- зменшення денних приростів і погана конверсія корму;
- багато поросят уражені хронічними артритами;
- виснаження.

Діагноз. Зазвичай базується на:

- розтині померлих поросят: полісерозит, потовщення, в'язкий або гранулематозний ексудат на одній або кількох анатомічних структурах, таких як: плевра, очеревина, перикард, суглобах і зв'язках;
- лабораторних дослідженнях — виділення *Haemophilus parasuis* з уражених тканин.

Як бачимо, виникнення перелічених хвороб є надзвичайно критичним чинником у збереженні вашого поголів'я свиней. Важливим моментом є те, що лікуванню хвороби практично не піддаються, а в кращому випадку процес оздоровлення проходить дуже повільно та накладає значний відбиток на розвиток тварини.

Отже, у процесі відлучки поросят необхідно враховувати низку технологічних чинників для забезпечення оптимальних умов зовнішнього середовища та балансування раціону годівлі.

Турбота про тих, хто нам довіряє

ДОКСИКОЛ

АНТИБАКТЕРІАЛЬНИЙ ПРЕПАРАТ

Agrimatco

ПрАТ «Агріматко-Україна»: Київська обл., м. Вишневе,
вул. Чорновола, 45, тел.: (044) 451-84-96, факс: (044) 451-84-97
e-mail: agrimatco.ukraine@agrimatco-eu.com

www.agrimatco.ua

Регіональні представництва:

Київська, Житомирська обл.: 067-242-58-80. Львівська, Тернопільська, Івано-Франківська, Чернівецька, Закарпатська, Хмельницька, Рівненська, Волинська обл.: 067-249-38-93. Черкаська, Дніпропетровська, Кіровоградська, Запорізька, Чернігівська обл.: 067-230-72-00. Донецька, Луганська, Харківська, Полтавська, Сумська обл.: 067-233-13-38. Херсонська, Миколаївська, Одеська, Вінницька обл. та АР Крим: 067-508-07-96